

Голові Спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.055 Хмельницького університету
управління та права імені Леоніда Юзькова
із розгляду та захисту дисертації на здобуття
ступеня доктора філософії
Щепанському Едуарду Валерійовичу

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора наук з державного управління,
професора АНДРІЄНКА МИКОЛИ ВАСИЛЬОВИЧА на дисертацію
Кузя Владислава Анатолійовича на тему «Державне регулювання
енергетичної безпеки України в умовах геополітичних загроз», поданої
на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії в галузі знань
28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю
281 Публічне управління та адміністрування**

Актуальність теми дослідження. Актуальність дослідження державного регулювання енергетичної безпеки України в умовах геополітичних загроз набуває особливого значення в контексті зовнішньої агресії росії та загальної нестабільності на міжнародній арені. Енергетична безпека безпосередньо впливає на економічну стійкість держави, її інституційну стабільність і добробут громадян. У зв'язку з цим розробка та адаптація національної енергетичної політики до європейських стандартів, а також забезпечення енергетичної автономії є критично важливими завданнями для держави в умовах воєнного стану. Оскільки Україна продовжує свій інтеграційний курс до Європейського Союзу, дослідження стратегії енергетичної безпеки має надзвичайну наукову та практичну значущість. Воно є основою для формування ефективної моделі державного управління енергетичною безпекою, здатної забезпечити стійкість країни в умовах поточних та потенційних геополітичних загроз. Крім того, тема дисертаційного дослідження є надзвичайно актуальною та практично значущою, що підтверджується, зокрема, зв'язком з науково-дослідними роботами за темами «Управлінські та правові засади забезпечення сталого розвитку України як європейської держави» (державний реєстраційний № 0108U008927) та «Шляхи удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування в сфері національної безпеки в умовах євроінтеграції» (державний реєстраційний № 0120U104417).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані у дисертації. Теоретичні основи та практичні рекомендації дисертаційного дослідження є обґрунтованими та науково підтвердженими. Результати дослідження свідчать про глибоке розуміння автором наукових праць вітчизняних і

зарубіжних дослідників, які присвячені питанням державного управління в умовах геополітичних загроз та енергетичної безпеки України, а також проаналізовані напрямки удосконалення цієї сфери. Наукові джерела використані здобувачем переважно критично – з глибоким аналізом, коректною полемікою та аргументацією власного підходу до тих або інших положень, висновків чи пропозицій їх авторів, що свідчить про зрілість дослідника та його високу загальну наукову культуру.

Дисертаційна робота відзначається послідовністю та логічністю викладення матеріалу, що дозволяє всебічно розкрити проблему, поставлену в дослідженні. Мета і завдання дослідження повною мірою узгоджуються з планом дисертації, визначені правильно та логічно співвідносяться з об'єктом і предметом дослідження. Об'єкт і предмет дослідження сформульовані коректно та зауважень не викликають.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується коректною методологією, використаною нормативною базою, фундаментальною теоретичною та емпіричною основою дослідження, що свідчить про належний рівень оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Процес реалізації завдань дослідження здійснювався з використанням комплексних загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема абстрактно-логічного, ретроспективного, функціонального, економіко-статистичного, системного та порівняльного аналізу, декомпозиції та узагальнення.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Наукова новизна отриманих результатів дослідження визначається особистим внеском автора у вирішення актуального завдання в галузі публічного управління та адміністрування, що полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні державного регулювання енергетичної безпеки України в умовах геополітичних загроз та розробці на цій основі практичних рекомендацій щодо його вдосконалення, яка конкретизована у таких положеннях:

уперше:

1) розроблено й обґрунтовано концептуальну модель державного регулювання енергетичної безпеки України та систематизовано критерії встановлення рівня досягнення визначених цілей в сфері енергетичної безпеки після застосування регуляторного впливу в умовах посилення впливу геополітичних загроз;

удосконалено:

2) теоретичні підходи до розуміння механізмів державного регулювання енергетичної безпеки, враховуючи окупацію частини території України, кризової ситуації у всіх сферах життєдіяльності суспільства й держави та трансформацію міжнародної системи безпеки виділено політичний, правовий, організаційний, економічний, безпековий та ідеологічний механізми.

3) пріоритетні напрями державного регулювання енергетичної безпеки України в умовах посилення геополітичних загроз із врахуванням особливостей провадження державної політики в особливий період та захисту національних інтересів в досліджуваній сфері;

дістали подальшого розвитку:

4) понятійно-категоріальний апарат науки публічного управління, зокрема запропоновано визначення понять «енергетична безпека держави в умовах впливу геополітичних загроз» як стан захищеності національних інтересів держави в енергетичній сфері в умовах посилення викликів та глобалізаційних загроз, економічна доступність належної якості енергетичних ресурсів, передусім, для внутрішніх споживачів енергії з мінімізацією негативного впливу на довкілля; «державне регулювання енергетичної безпеки в умовах впливу геополітичних загроз» як цілеспрямовану стабілізуючу діяльність органів влади на процеси та об'єкти в сфері енергетичної безпеки з метою забезпечення координуючого та регулюючого впливу суб'єктів забезпечення енергетичної безпеки та забезпечення балансу інтересів учасників національного енергетичного ринку; «механізми державного регулювання енергетичної безпеки» як комплекс інструментів, способів, форм та важелів впливу, що застосовуються органами державної влади для забезпечення енергетичної безпеки та превенції деструктивного негативного впливу зовнішнього середовища в умовах кризи, воєнного стану чи періоду післявоєнної відбудови;

5) систематизація ключових викликів, потенційних ризиків та загроз енергетичній безпеці України в умовах воєнного стану в Україні, посилення геополітичних загроз та трансформації міжнародного середовища;

б) цілі державного регулювання енергетичної в контексті захисту й реалізації національних інтересів у досліджуваній сфері, зокрема забезпечення енергоефективності економіки України; диверсифікації енергетичних ресурсів; забезпечення потреб споживачів енергетичних ресурсів на засадах економічності та екологічності; створення умов для конкуренції на національному енергетичному ринку; стимулювання розвитку й впровадження енергетичних технологій вітчизняних підприємств

7) стратегічні пріоритети в сфері енергетичної безпеки України в умовах посилення глобалізаційних загроз.

Заслуговує на увагу науковий інтерес Кузя В. А. до інших актуальних, відкритих до наукових дискусій проблем, що мають місце в сучасній науці публічного управління.

Аналіз структури та змісту дисертації. Дисертаційна робота оформлена відповідно до встановлених вимог. Зміст дисертації повністю розкриває поставлену мету та завдання дослідження. Викладення роботи здійснено в чіткій логічній послідовності, що відповідає завданням дослідження. Науковим положенням, викладеним у дисертації, притаманні логічність і повнота. Отримані висновки та рекомендації є науково обґрунтованими та практично значущими.

Загалом, дисертаційна робота, подана на захист, написана науковим стилем, а результати дослідження підтверджують висновки, які були сформульовані в дисертації. Таким чином у дисертації успішно здійснено теоретичне узагальнення та розв'язання практичного завдання, яке полягає у виявленні ключових викликів та загроз енергетичній безпеці держави в умовах геополітичних загроз з урахуванням особливостей воєнного стану в Україні та визначенні пріоритетних напрямів подальшого удосконалення державного регулювання енергетичної безпеки України в умовах зовнішньої агресії та геополітичних загроз.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в їх застосуванні в практичній діяльності та вдосконаленні управлінських процесів. Основні ідеї та висновки дослідження впроваджено у низці організацій, зокрема ДПЗД «Укрінтеренерго» використало результати для формування тактичних цілей у стратегічному плані на 2022 рік (довідка від 08.02.2022 №44/01-125); Хмельницький університет управління та права впровадив рекомендації дисертанта у навчальні дисципліни для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування (акт від 25.01.2023); Красилівське відділення Старокостянтинівського району електричних мереж АТ «Хмельницькобленерго» застосувало дослідження для зниження технічних та комерційних втрат енергії при підготовці плану заходів щодо підвищення енергоефективності на 2025 рік (довідка від 28.10.2024); Служба відновлення та розвитку інфраструктури у Хмельницькій області використала рекомендації дисертанта для планування заходів із забезпечення енергоефективних будівель (довідка від 06.11.2024); Хмельницька обласна рада впровадила окремі положення дисертаційного дослідження в частині реалізації заходів з енергоефективності обласних комунальних установ (довідка від 07.11.2024). Ці впровадження підтверджують ефективність результатів дослідження в різних сферах управління та енергетики.

Повнота викладу положень дисертації в роботах, опублікованих автором. За результатами наукового дослідження опубліковано в 10 публікаціях, серед яких 3 статті опубліковано у наукових фахових виданнях України з державного управління, 1 статтю – в зарубіжному науковому виданні, 6 тез – у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій. Опубліковані наукові праці відображають всі розділи дисертаційної роботи. Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження оприлюднено на вітчизняних та закордонних науково-практичних конференціях.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Кузя В. А. відповідає всім нормативним вимогам, зміст дисертації повністю корелюється з темою, та повністю розкриває її. Дисертація оформлена відповідно до чинних вимог. Робота написана науковим стилем, її

оформлення відповідає існуючим стандартам, у тексті роботи зроблені необхідні посилання на цитовані джерела. Структура дисертації повністю узгоджується з її новизною, метою і завданням дослідження, наукові положення викладені достатньо логічно і конкретно, висновки і рекомендації ґрунтуються на результатах власних авторських досліджень.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, мають самостійний характер та отримані дисертантом на підставі особистих досліджень. Наукові доробки співавторів за темою дисертації не використовувалися. У результаті вивчення дисертації академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації не виявлено.

Дискусійні положення дисертації та зауваження щодо її змісту. Незважаючи на значну кількість науково обґрунтованих висновків, деякі положення все ж викликають дискусію та потребують додаткового пояснення, а саме:

1. В дисертаційній роботі автором систематизовано іноземний досвід державного регулювання енергетичної безпеки (п. 1.3, с. 68-83), але не акцентовано, досвід яких саме країн більше підходить для України.

2. На с. 196 дисертаційного дослідження автором висунута слушна пропозиція щодо впровадження стейкхолдер-орієнтованого підходу, проте в роботі варто було чіткіше конкретизувати суб'єктний склад стейкхолдерів.

3. У підрозділі 2.2. «Аналіз сучасного стану енергетичної сфери України» (с. 150-138) автор досить розгорнуто характеризує основні показники стану енергетичної сфери України, проте доцільно було б навести статистично-аналітичну інформацію за різними індикаторами енергетичної безпеки для створення єдиної аналітичної площини для характеристики досягнутого рівня енергетичної безпеки України.

4. Варто було детальніше описати нові цілі державного регулювання енергетичної безпеки, визначені дисертантом у п. 3.3. (с. 191).

5. Бракує системності у розкритті механізмів державного регулювання енергетичною безпекою, зокрема варто було б навести класифікацію механізмів до удосконалення із чітким виокремленням новизни запропонованої автором.

Підсумовуючи вищевикладене, необхідно відмітити, що висловлені критичні зауваження та рекомендації стосуються дискусійних питань окремих положень дисертації і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, яке має науково-теоретичне і практичне значення.

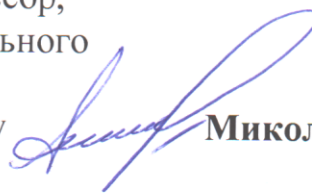
Загальний висновок щодо оцінки дисертаційного дослідження.

У цілому, розробки, що представлені у дисертаційній роботі Кузя В. А. обґрунтовано у достатній мірі. Тему дисертаційного дослідження повністю розкрито; основну мету дисертації досягнуто завдяки якісному вирішенню її завдань. Дисертація «Державне регулювання енергетичної безпеки України в умовах геополітичних загроз» відповідає вимогам Порядку присудження

ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із подальшими змінами), Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції 12 України 03 лютого 2017 року за № 155/30023, а її автор – Кузь Владислав Анатолійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, професор,
начальник Науково-дослідного центру цивільного
захисту Інституту державного управління
та наукових досліджень з цивільного захисту

Микола АНДРІЄНКО

Заступник начальника з навчальної роботи
Інституту державного управління та наукових досліджень
з цивільного захисту, полковник служби цивільного захисту,
доктор технічних наук, професор

Сергій ЄРЕМЕНКО